

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REKOMENDACIJOS

TARYBA

2011 m. birželio 28 d.

TARYBOS REKOMENDACIJA

Initiatyva „Judus jaunimas“ – besimokančio jaunimo judumo skatinimas

(2011/C 199/01)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 165 ir 166 straipsnius,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2010 m. kovo 3 d. savo komunikate „2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ Komisija nustatė kaip vieną iš prioritetų – plėtoti žiniomis ir inovacijomis grindžiamą ekonomiką („pažangų augimą“), ir akcentavo pavyzdinę iniciatyvą „Judus jaunimas“, kuria siekiama gerinti Europos aukštojo mokslo įstaigų veiklą ir jų patrauklumą tarptautiniu mastu, taip pat gerinti visų lygių švietimo ir mokymo kokybę Sąjungoje, derinant kompetenciją ir lygias galimybes, skatinant jaunimo judumą ir didinant jų galimybes įsidarbinti. Ši rekomendacija yra iniciatyvos „Judus jaunimas“ dalis ir atitinka strategijos „Europa 2020“ integruotas gaires.

(2) Besimokančiųjų judumas, reiškiantis tarpvalstybinį judumą siekiant įgyti naujų žinių, gebėjimų ir kompetencijų, yra vienas iš pagrindinių būdų, kuriais jaunimas gali didinti savo būsimas įsidarbinimo galimybes, didinti tarpkultūrinį sąmoningumą, asmens vystymąsi, kūrybingumą ir aktyvų pilietiškumą. Europiečiai, kurie nuo mažumės mokosi judumo aplinkoje, dažniau išlieka judūs ir vėliau, kaip darbo rinkos dalyviai. Besimokančiųjų judumas gali

užtikrinti didesnę švietimo bei mokymo sistemų ir įstaigų atvirumą, europietiškumą bei tarptautinį pobūdį, padaryti jas prieinamesnes ir veiksmingesnes. Judumas, padedantis kurti žinių visuomenę, taip pat gali sustiprinti Europos konkurencingumą.

(3) Judumo nauda pabrėžta 2000 gruodžio 14 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų rezoliucijoje dėl veiksmų plano judumo srityje⁽¹⁾ ir 2001 m. liepos 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje dėl studentų, besimokančių asmenų, savanorių, mokytojų ir dėstytojų judumo Bendrijoje⁽²⁾. 2001 m. rekomendacijoje valstybių narių paprašyta imtis tinkamų veiksmų siekiant pašalinti kliūtis šių grupių judumui.

(4) Nuo 2001 m. rekomendacijos priėmimo jaunimo judumo srityje pasiekta didelės pažangos. Vis dėlto kol kas visapusiškai išnaudojamos ne visos priemonės ir tebėra daug kliūčių judumui. Be to, per pastarąjį dešimtmetį iš esmės pasikeitė besimokančiųjų judumo aplinka – tą nulėmė, *inter alia*, globalizacija, technologijų (įskaitant informacines ir ryšių technologijas (IRT)) tobulėjimas, didesnis dėmesys gebėjimui įsidarbinti ir socialiniam aspektui.

(5) 2008 m. gegužės 22 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų išvadose dėl kūrybingumo ir inovacijų skatinimo pasitelkiant švietimą ir mokymą pabrėžta, kad įvairovė ir daugiakultūrinė aplinka gali skatinti kūrybingumą.

⁽¹⁾ OL C 371, 2000 12 23, p. 4.

⁽²⁾ OL L 215, 2001 8 9, p. 30.

- (6) 2008 m. lapkričio 21 d. išvadose dėl jaunimo judumo Taryba paprašė valstybių narių nustatyti tikslą, kad mokymasis užsienyje tam tikrą laikotarpį visiems jauniems europiečiams palaipsniui taptų taisykle, o ne išimtimi. Taryba paprašė Komisijos parengti darbo planą, kuris apimtų visų Europos programų tarpvalstybinio judumo priemones, ir remti valstybių narių pastangas skatinti judumą.
- (7) 2009 m. lapkričio 26 d. Tarybos išvadose dėl mokytojų ir mokyklų vadovų profesinio tobulinimosi pripažinta, kad visų lygių mokymo personalas galėtų geriau pasinaudoti didesnėmis besimokančiųjų judumo ir mokymosi tinklų galimybėmis.
- (8) 2009 m. liepos mėn. Komisija paskelbė Žaliąją knygą „Besimokančio jaunimo judumo skatinimas“, kuria pradėtos viešos konsultacijos įvairiais klausimais, pavyzdžiui, kokiais būdais geriausia didinti jaunųjų europiečių judumo galimybes, kokias kliūtis judumui dar reikia įveikti, kaip suburti visus suinteresuotuosius subjektus kuriant naują partnerystę besimokančiųjų judumo srityje. Atsakymai į konsultacijų klausimus, taip pat Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto ⁽¹⁾ ir Regionų komiteto ⁽²⁾ pateiktos nuomonės labai padėjo rengiant šią rekomendaciją.
- (9) Kad Sąjunga neatsiliktų nuo savo konkurentų mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, taip pat būtina skatinti jaunų mokslo darbuotojų judumą. 2008 m. gegužės 23 d. Komisijos komunikate „Geresnės karjeros ir judumo galimybės. Mokslo darbuotojams skirta Europos partnerystė“ pasiūlyta įvairių veiksmų, kuriais siekiama užtikrinti, kad visos Sąjungos mokslo darbuotojai galėtų pasinaudoti tinkamu mokymu bei patraukliomis karjeros galimybėmis, ir pašalinti kliūtis jų judumui, o 2010 m. kovo 2 d. Tarybos išvadose dėl Europos mokslininkų judumo ir karjeros galimybių pateikta konkrečių pasiūlymų, kaip gerinti mokslo darbuotojų judumą, ir nurodytos sritys, kuriose reikia imtis veiksmų siekiant skatinti laisvą žinių judėjimą („penktoji laisvė“).
- (10) Sąjungos programomis ne tik svariai remiamas judumas ir prisidedama prie švietimo sistemų plėtojimo bei internacionalizavimo, bet ir suteikiama galimybė Sąjungos lygiu skleisti geriausios praktikos pavyzdžius ir priemones, kuriomis siekiama sudaryti palankesnes sąlygas jaunimo judumui visose mokymosi ir mokymo srityse.
- (11) Dėl ekonominių priežasčių itin svarbu užtikrinti galiojančių nacionalinių ir Sąjungos programų bei priemonių, kuriomis siekiama skatinti ir remti besimokančiųjų judumą, veiksmingą naudojimą ir administracinę supaprastinimą.
- (12) Ši rekomendacija susijusi su visais besimokančiais jaunuoliais Europoje visose mokymosi ir mokymo srityse, vidurinių ir profesinių mokyklų moksleiviais (mokymasis mokykloje ir gamybinė stažuotė), trumpųjų studijų ir aukštųjų mokyklų studentais (bakalauro studijos, magistrantūra ir doktorantūra), jaunimo mainų dalyviais, savanoriškos veiklos ar stažuotčių Sąjungoje ar už jos ribų. Besimokančiųjų judumas yra svarbus visose disciplinose ir srityse, pavyzdžiui, kultūros, mokslo, technologijų, menų ir sporto; jis taip pat aktualus jauniems verslininkams ir mokslo darbuotojams. Šioje rekomendacijoje sąvoka „mokymasis“ apima formalųjį ir neformalųjį mokymąsi bei savišvietą.
- (13) Šia rekomendacija siekiama paskatinti valstybes nares propaguoti besimokančio jaunimo judumą ir, kai įmanoma, šalinti kliūtis, trukdančias daryti pažangą šioje srityje. Tuo pačiu metu joje visapusiškai atsižvelgiama į valstybių narių kompetenciją ir išipareigojimus pagal nacionalinės ir Sąjungos teisės aktus.
- (14) Šia rekomendacija valstybės narės taip pat raginamos visapusiškai išnaudoti galiojančias Sąjungos ir Bolonijos proceso priemones, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos judumui, visų pirma Europos mobilumo kokybės chartiją, Europosą (įskaitant diplomo priedą), Jaunimo pasą, Europos kvalifikacijų sandarą, Europos kreditų perkėlimo sistemą, Europos profesinio mokymo kreditų sistemą.
- (15) Šioje rekomendacijoje nustatomos konkrečios gairės dėl administracinių ir institucinių klausimų, susijusių su besimokančio jaunimo judumu,

REKOMENDUOJA VALSTYBĖMS NARĖMS:

1. Informavimas ir konsultavimas apie besimokančiųjų judumo galimybes
 - a) Teikti kokybiškesnę informaciją apie nacionalinio, regioninio ir vietos judumo galimybes ir galimybes gauti stipendiją ir konsultuoti susijusiais klausimais, orientuojantis į konkrečias besimokančių asmenų grupes Sąjungoje ir už jos ribų. Valstybės narės turėtų naudotis naujais, kūrybiškais ir sąveikiais informacijos platinimo, bendravimo ir dalijimosi informacija su jaunimu ir visais kitais suinteresuotaisiais subjektais būdais.
 - b) Užtikrinti, kad informacija apie besimokančiųjų judumą būtų lengvai prieinama visiems jaunuoliams, pavyzdžiui, per centralizuotus interneto portalus ir teikiant kitas žiniatinklio paslaugas, rėmimo centrus (vadinamuosius Europos biurus) ir informavimo bei konsultavimo tarnybas. Galėtų būti naudingos ir internetu teikiamos paslaugos. Šiuo tikslu rekomenduojama naudotis Europos profesinio orientavimo tinklu „Euroguidance“.

⁽¹⁾ OL C 255, 2010 9 22, p. 81.

⁽²⁾ OL C 175, 2009 7 1, p. 31.

- c) Bendradarbiaujant su Komisija toliau plėtoti ir atnaujinti mokymosi galimybių portalą PLOTEUS, visų pirma didinant nacionalinių informacijos išteklių, kuriais piliečiai galėtų tiesiogiai naudotis per daugiakalbę PLOTEUS sietį, skaičių.
- d) Skatinti atitinkamas nacionalines ir regionines agentūras užtikrinti, kad jų darbas būtų susietas su besimokančiųjų judumo srities suinteresuotųjų subjektų darbu ir taip būtų užtikrintas aiškus, nuoseklus ir nesudėtingas informacijos srautas.
2. Motyvacija dalyvauti tarptautinėje besimokančiųjų judumo veikloje
- a) Propaguoti besimokančiųjų judumo pridėtinę vertę tarp besimokančių asmenų, jų šeimos narių, mokytojų ir dėstytojų, su jaunimu dirbančių asmenų ir darbdavių siekiant savirealizacijos ir ugdyti profesinius, kalbinius, socialinius ir tarpkultūrinius gebėjimus, kūrybingumą, aktyvų pilietiškumą bei geresnes galimybes ateityje įsidarbinti, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad darbo rinka darosi vis globalesnė.
- b) Skatinti atitinkamų organizacijų, suinteresuotųjų subjektų ir kitų subjektų bendradarbiavimą siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi suderinto požiūrio į jaunimo motyvavimą.
- c) Siekiant stiprinti motyvaciją, skatinti judžių ir dar nejudžių besimokančių asmenų tarpusavio dalijimąsi patirtimi.
- d) Puoselėti judumo kultūrą, pavyzdžiui, judumo galimybes įtraukiant į visų lygių mokymąsi ir skatinant aktyvesnį besimokančiųjų judumo vertės socialinį pripažinimą.
3. Besimokančiųjų judumo galimybių rengimas, visų pirma užsienio kalbų mokymas ir tarpkultūrinio sąmoningumo ugdymas
- a) Pripažinti, kad ankstyvuosiuose lavinimo etapuose svarbu mokytis kalbų ir įgyti tarpkultūrinių gebėjimų, skatinant kokybišką kalbinį ir kultūrinį pasirengimą judumui tiek bendrojo, tiek profesinio rengimo srityse.
- b) Skatinti mokytojus naudoti novatoriškesnius kalbų mokymo metodus, be kita ko, grindžiamus IRT. Itin daug dėmesio reikėtų skirti palankių sąlygų neturintiems besimokantiems asmenims ir konkreitiems jų poreikiams.
- c) Padėti jaunimui įgyti pagrindinių skaitmeninių gebėjimų siekiant užtikrinti, kad jie galėtų pasirengti judumui optimaliomis sąlygomis ir galėtų pasinaudoti naujomis virtualaus judumo galimybėmis, kurios papildo fizinį judumą.
- d) Skatinti švietimo įstaigų ir neformaliojo mokymosi paslaugas teikiančių subjektų partnerystę ir mainų plėtotę, kad būtų geriau pasirengta judumo laikotarpiams.
4. Administraciniai ir instituciniai klausimai, susiję su mokymosi užsienyje laikotarpiu
- a) Jei įmanoma, spręsti administracinius klausimus, susijusius su sunkumais, kurių norėdami gauti vizą bei leidimą gyventi patiria ne Europos Sąjungos gyventojai, pageidaujantys atvykti mokytis į valstybę narę.
- b) Jei įmanoma, sumažinti administracinę naštą, kad būtų skatinamas besimokančiųjų judumas į Sąjungą ir iš jos. Platesniu bendradarbiavimu ir partnerystėmis su trečio-siomis šalimis, visų valstybių narių atitinkamų valdžios institucijų susitarimais ir dvišaliai institucijų susitarimais būtų sudarytos palankesnės sąlygos besimokančiųjų judumui tarp Sąjungos ir likusio pasaulio.
- c) Nagrinėti problemas, kylančias dėl skirtingų Sąjungos šalyse taikomų teisinių nuostatų, susijusių su besimokančiųjų judumo programose dalyvaujančiais nepilnamečiais.
- d) Nustatyti aiškias gamybines stažuotes atliekančių asmenų skatinimo pradiniam profesinio rengimo etape dalyvauti besimokančiųjų judume sistemas. Siek-damos skatinti besimokančių gamybines stažuotes atliekančių asmenų ir jaunų mokslo darbuotojų judumą, pagal nacionalinės teisės aktus valstybės narės turėtų užtikrinti tinkamas galimybes pasinaudoti apsauga: draudimo, darbo standartų, sveikatos ir saugos reikalavimų, mokesčių, socialinės apsaugos ir pensijų reglamentavimo srityse.
- e) Aktyviai skatinti įvairių šalių įstaigas drauge rengti ir įgyvendinti švietimo bei mokymo programas.
- f) Besimokančiųjų judumo galimybes įtraukti atitinkamai į mokymo planus ar programas. Be to, suteikti ir trumpalaikio judumo galimybių, nes tai gali labiau paskatinti jaunimo judumą.
5. Stipendijų ir paskolų perkeliavimas
- Skatinti stipendijų, paskolų ir tinkamų galimybių gauti atitinkamas išmokas perkeliavimą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos besimokančio jaunimo judumui.
6. Besimokančiųjų judumo kokybė
- a) Naudotis galiojančiomis kokybės chartijomis, pavyzdžiui, Europos mobilumo kokybės chartija ir nacionalinio bei regionų lygio chartijomis, kad būtų užtikrinta aukšta judumo kokybė, ir skatinti užtikrinti kiekvieno judumo aspekto kokybę.

- b) Skatinti nuolatinį siunčiančiosios ir priimančiosios įstaigos dialogą ir aiškius susitarimus, pavyzdžiui, pasirašant susitarimus dėl mokymosi. Skatinti įgytų žinių, gebėjimų ir kompetencijų pripažinimą, atrankos procedūrų skaidrumą, šalių keitimąsi patirtimi ir struktūrizuotą besimokančių asmenų rėmimą.
- c) Skatinti reguliaraus grįžtamosios informacijos gavimo pasibaigus besimokančiųjų judumo laikotarpiui mechanizmus, kad būtų užtikrinta aukšta patirties kokybė.
- d) Remti kuravimo ir dalijimosi tarpusavio mokymosi patirtimi programas, kad judūs besimokantys asmenys geriau integruotųsi priimančiojoje šalyje arba įstaigoje.
- e) Skatinti patogių ir prieinamų paslaugų, tokių kaip būsto, aprūpinimo maistu ir gėrimais, transporto, teikimą judiems besimokantiems asmenims.
- f) Skatinti teikti rekomendacijas besimokantiems asmenims dėl to, kaip geriausiai pasinaudoti besimokančiųjų judumu siekiant plėtoti žinias, gebėjimus ir kompetencijas.
- g) Skatinti konsultuoti grįžusius judžius besimokančius asmenis, kaip panaudoti užsienyje įgytas kompetencijas. Po ilgų studijų užsienyje padėti jiems reintegrui.
7. Mokymosi rezultatų pripažinimas
- a) Skatinti įgyvendinti ir naudoti Sąjungos priemones, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos perkelti ir patvirtinti valstybėse narėse pasinaudojus judumo galimybe pasiektus mokymosi rezultatus. Be to, apie šias priemones reikėtų aktyviau skelbti, visų pirma tarp darbdavių.
- b) Tobulinti neformaliojo mokymosi ir savišvietos patvirtinimo bei pripažinimo tvarką ir gaires, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas intensyvesniam judumui, pavyzdžiui, savanoriškos veiklos ir darbo su jaunimu srityse.
- c) Spręsti klausimus, susijusius su užsienyje įgytų žinių, gebėjimų ir kompetencijų, pavyzdžiui, užsienio kalbos žinių, patvirtinimu ir pripažinimu.
- d) Remti informacijos centrus, kuriuose asmenys galėtų gauti informacijos apie tai, kaip gali būti pripažintos jų užsienyje įgytos kvalifikacijos bei išduoti atitinkami pažymėjimai, ir didinti jų veiklos matomumą.
8. Palankių sąlygų neturintys besimokantys asmenys
- Palankių sąlygų neturintiems besimokantiems asmenims, kuriems gali būti nesuteiktos besimokančiųjų judumo galimybės, teikti tikslinę informaciją apie konkrečius jų poreikius atitinkančias programas ir paramą.
9. Partnerystės ir finansavimas
- a) Skatinti partnerystes besimokančiųjų judumo srityje, kuriose dalyvautų regionų ir vietos lygiu veikiančių viešojo bei privačiojo sektoriaus subjektai. Šiuo požiūriu vertingi partneriai gali būti prekybos rūmai, verslo, profesinio rengimo ir mokymo bei profesinės asociacijos ir nevyriausybinės organizacijos. Be to, turėtų būti skatinami mokyklų, universitetų ir įmonių tinklai, kuriuose būtų keičiamasi informacija, naujienomis ir patirtimi.
- b) Skatinti regionines ir vietos valdžios institucijas atlikti svarbesnį vaidmenį remiant besimokančiųjų judumą pasitelkiant veikiančius tinklus ir kuriant naujas partnerystes.
- c) Skatinti aktyvų švietimo ir verslo sektorių bendradarbiavimą ir ryšius, įskaitant informuotumą apie besimokančiųjų judumo naudą didinimą ir besimokančiųjų judumo naudą propagavimą, nes įmonių dalyvavimas yra vienas iš svarbių veiksnių didinant jaunimo judumą, pavyzdžiui, suteikiant galimybę atlikti stažuotes. Prireikus pagal Sąjungos ir nacionalinius teisės aktus teikti paskatas, pavyzdžiui, skirti specialias dotacijas įmonėms, kad jos būtų skatinamos priimti stažuotojus.
- d) Prisdėti prie nacionalinių ir Sąjungos programų nuoseklumo bei papildomumo, kad būtų kuriama sinergija ir gerinamas judumo programų veiksmingumas.
10. Informacijos sklaidėjų vaidmuo
- a) Skatinti naudotis informacijos sklaidėjais, pavyzdžiui, mokytojais, dėstytojais, šeimos nariais, su jaunimu dirbančiais asmenimis ir jaunimu, kurie dalyvavo judumo programose, kad jie įkvėptų ir motyvuotų jaunimą tapti judžiu. Skatinti švietimo srities darbdavius pripažinti ir vertinti mokytojų, dėstytojų ir su jaunimu dirbančių asmenų veiklą, kuria skatinamas jaunuolių judumas.
- b) Skatinti ir remti besimokančiųjų judumo galimybes, kaip švietimo įstaigų vadovų, mokytojų, dėstytojų, administracinio personalo ir su jaunimu dirbančių asmenų pirminio mokymo ir nuolatinio profesinio tobulinimosi dalį.
11. Pažangos stebėseną
- a) Savanoriškai remti darbą, siekiant išnagrinėti galimybes sukurti pažangos, padarytos skatinant besimokančiųjų judumą ir šalinant jam trukdančias kliūtis, stebėsenos metodikos sistemą; šis darbas grindžiamas tinklo „Eurydice“ padedant valstybių narių ekspertams atlikto parengiamojo tyrimo rezultatais ir jį vykdančiam bus visapusiškai pasinaudota turimais duomenų bei informacijos šaltiniais.

b) Pateikti Komisijai pažangos, padarytos skatinant besimokančiųjų judumą ir šalinant jam trukdančias kliūtis, ataskaitą pagal galiojančių Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) ataskaitų teikimo struktūrų principus.

ATSIŽVELGIA Į KOMISIJOS KETINIMĄ:

1. Glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis užtikrinti, kad būtų visapusiškai ir veiksmingai naudojamos Sąjungos programos ir biudžetai, visų pirma mokymosi visą gyvenimą srityje, siekiant išplėsti ir padidinti jaunimo galimybės mokytis, be kita ko, apsvarstant galimybę pasinaudoti Europos struktūrinių ir sanglaudos fondų bei Europos investicijų banko ištekliais ⁽¹⁾.
2. Remti valstybių narių pastangas, kuriomis siekiama skatinti besimokančiųjų judumą, visų pirma apsvarstyti, kaip atsižvelgti į šią rekomendaciją rengiant naujos kartos Sąjungos programas švietimo ir mokymo srityje bei kitą Sąjungos daugiametę finansinę programą.

3. Bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis tobulinti statistikos sistemą, naudojamą vertinant tarpvalstybinį besimokančiųjų judumą.

4. Glaudžiai bendradarbiaujant su valstybių narių ekspertais išnagrinėti galimybes parengti metodikos sistemą, kaip nurodyta Komisijos komunikate dėl iniciatyvos „Judus jaunimas“ – judumo suvestinę siekiant vykdyti pažangos, padarytos skatinant besimokančiųjų judumą ir šalinant jam trukdančias kliūtis, stebėseną.

5. Praėjus pirmiems ketveriems metams nuo šios rekomendacijos įgyvendinimo pradžios įvertinti pažangą, padarytą šalinant kliūtis judumui.

Priimta Liuksemburge 2011 m. birželio 28 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
FAZEKAS S.

⁽¹⁾ Taip pat apsvarstant galimybę parengti naujas finansinės paramos priemones, įskaitant galimą Europos paskolų studijoms programą, atsižvelgiant į Tarybos prašymą, pateiktą Komisijai 2008 m. lapkričio mėn. išvadose dėl jaunimo judumo.